

UNTERRICHTSMODELL

„MEHRSPRACHIGER UNTERRICHT“

Sprache ist Verbindung zwischen Menschen und Kulturen; unsere Kinder lernen trotz unterschiedlichster Muttersprachen eine gemeinsame Sprache: **DEUTSCH**

Die Schülerinnen und Schüler unterscheiden sich in vielerlei Hinsicht:

- ✓ in ihrer Herkunft und Muttersprache
- ✓ in ihren Interessen und Neigungen
- ✓ in ihren Erfahrungen und Kenntnissen
- ✓ in ihren Begabungen und Fähigkeiten
- ✓ dem Grad der Selbstständigkeit
- ✓ in Motivation und Lerntempo
- ✓ nicht zuletzt in ihrer Fähigkeit, mit anderen zu lernen

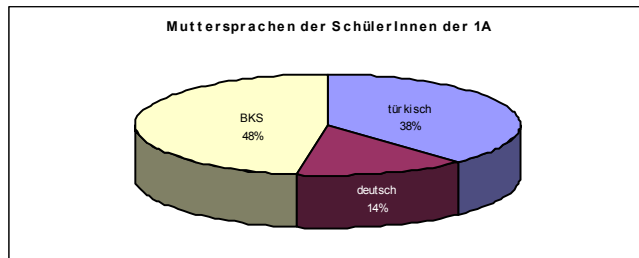
Um der Vielfalt dieser verschiedenen Bedürfnisse gerecht zu werden, versuchen wir, den Unterricht kindgemäß, lebendig und anregend zu gestalten.

Verschiedene Lernformen ermöglichen uns dies:

- ✓ Lernen im Spiel
- ✓ Interkulturelles Lernen
- ✓ Offenes Lernen
- ✓ Projektorientierter Unterricht
- ✓ Wiederholendes und übendes Lernen
- ✓ Individualisierung
- ✓ Differenzierung

Da es an der Volksschule Ortnergasse einen überdurchschnittlich hohen Anteil an SchülerInnen mit nichtdeutscher Muttersprache gibt, sind Schulleitung und LehrerInnen bestrebt, auf diese besondere Situation Rücksicht zu nehmen. Im Hinblick auf die kulturelle Eigenheit der Kinder und Eltern werden spezielle Unterrichtsmodelle entwickelt. Ziel ist nicht nur die bestmögliche Integration der Kinder mit nichtdeutscher Muttersprache, sondern auch die wechselseitige Motivation zum Spracherwerb und zur Lernsteigerung. Die Kinder werden auch mit anderen Sprachen und Kulturen bekannt gemacht. Zusätzlich lernen die Kinder ab der ersten Klasse in spielerischer Form Englisch.

Folgende Muttersprachen sind in der Klasse vertreten:

Ausgehend von der Gleichwertigkeit der drei in der Klasse vertretenen Sprachen wurde das folgende Modell entwickelt, das schon bestehende Ressourcen (BegleitlehrerInnen, LehrerInnen für muttersprachlichen Unterricht) nützt.

Die Grundlage bildet die Beobachtung, dass die Stärkung der Muttersprache einen effektiven Zweitspracherwerb ermöglicht.

Diese Überlegungen wurden folgendermaßen umgesetzt:

1. Einteilung des Stundenplans:

Klasse		LehrerInnenteam		
gesamt	Klassenlehrer	T - Muttersprachenlehrer	BKS - Muttersprachenlehrerin	
gesamt	Klassenlehrer	Begleitlerin		-----
T	BKS	Klassenlehrer	T - Muttersprachenlehrer	BKS - Muttersprachenlehrerin

Der Stundenplan ist in verschiedene Bereiche unterteilt:

In Phasen, in denen die gesamte Klasse mit dem Klassenlehrer und den MuttersprachenlehrerInnen zusammenarbeitet, sowie Phasen, in denen Klassenlehrer und Begleitlerin gemeinsam die Klasse unterrichten. Zusätzlich dazu gibt es eine Lerneinheit, in der die Kinder der türkischen Lerngruppe bzw. die Kinder der BKS - Lerngruppe in ihrer Muttersprache unterrichtet werden.

2. Arbeitsformen:

Die Arbeit mit den Kindern ist in 3 Teile eingeteilt.

Integrativer Teil	Atelierbetrieb	Unterrichtspareller Teil
ist ein täglicher Block im Ausmaß von 2 Stunden, um die Lehrinhalte für Sprache, Mathematik und Sachunterricht in der Muttersprache abdecken zu können.	Unterrichtsarbeit im Atelierbetrieb in Zusammenarbeit mit der Begleitlerin.	Erweitertes Angebot in der Muttersprache.

Alle Muttersprachen sind in diesem Stundenpool gleichwertig. Damit werden die Sprachen Türkisch bzw. BKS für die betreffenden Kinder auch zur Arbeitssprache.

3. Aufgaben der Begleitlehrerin:

Der Einsatz der Begleitlehrerin in dieser Klasse beträgt neun Stunden. In diesen Stunden, die geblockt abgehalten werden, arbeitet sie überwiegend im Atelierbetrieb. Zusätzlich werden die im Klassenverband integrierten Vorschulkinder von ihr individuell betreut.

4. Aufgabe der LehrerInnen für muttersprachlichen Unterricht:

Abgedeckt werden in diesen Stunden die Unterrichtsgegenstände Sachunterricht, Deutsch und Mathematik.

Der Unterrichtsstoff wird in drei Sprachen angeboten.

In einer Teamsitzung wird jeweils die Planung für die kommende Woche erarbeitet. Dabei werden auch die sprachspezifische Umsetzung der wöchentlichen Lernziele und die Hilfestellung dafür besprochen.

In den Ateliers sorgen die MuttersprachenlehrerInnen für Material, mit dem die Kinder in ihrer Muttersprache zunehmend selbstständig weiterarbeiten können.

Da der Klassenlehrer kroatisch spricht, kann er in den Ateliers geeignete Hilfestellung geben. Zusätzlich gibt es als erweitertes Angebot für die SchülerInnen mit nichtdeutscher Muttersprache eine Wochenstunde, in der sie in ihrer Muttersprache gefördert werden. Diese Stärkung der Muttersprache beinhaltet auch Elemente der Alphabetisierung.

Ziele des Modells:

- ✓ Bewusstmachung der Gleichwertigkeit von Sprachen und Kulturen
- ✓ Abbau von Ängsten vor dem Fremden
- ✓ Verhinderung von Vorurteilen
- ✓ Sensibilisierung für andere Sprachen und Kulturen
- ✓ Beherrschung der deutschen Sprache als Zweitsprache um erfolgreich weiterführende Schulen besuchen zu können und einen qualifizierten Berufsabschluss zu erreichen

LehrerInnenteam der dreisprachig geführten Klasse:

Richard Klemenschitz
Klassenlehrer

Anja Bitto
Begleitlehrerin

Božena Vulinović
Muttersprachen-
lehrerin für Bosnisch,
Kroatisch und
Serbisch

Siddik Öztürk
Muttersprachenlehrer
für Türkisch

Teaching model “multi-language teaching”

Our pupils differ in many respects:

- in place of birth and mother tongue
- in interests and inclinations
- in experience and knowledge
- in skills and abilities
- in their levels of independence
- in motivation and learning speed
- and finally in their abilities to learn with others

Taking all of the above into consideration we are trying to make our teaching child-friendly, lively and stimulating.

Various learning methods allow us to:

- learning through playing
- intercultural learning
- open learning
- project orientated classes
- supportive and structured learning
- tailor-made learning
- adapted learning

As Ortnergasse primary school has an above average share of pupils whose mother tongue is not German, the school management and teachers endeavour to take this special situation into consideration. With respect to the cultural uniqueness of the children and parents, special teaching models are being developed. The goal is not only to integrate these children in the best possible way, but also the mutual motivation for language acquisition and improvement in learning. The children will also be introduced to other languages and cultures. Additionally the children will learn English in a playful manner from the first form.

Since the school year 2006/07 (starting with 1. level) this new model has taken these demands into account in a class from the first form onwards.

The following native languages are represented in the class:

German 14%, Turkish 38% and Bosnian/Serbian/Croatian 48% (graphic in the German book page 4)

Treating the three languages as equally important, the following model was developed using already existing resources (class assistants, mother-tongue teachers). It is based on the observation that the strengthening of the mother-tongue makes second language acquisition efficient.

These considerations have been put into practice the following way:
(graphic in the German book page 5)

1. division of the timetable

Division of the timetable (3 days per week)

- Class teaching team
- all class teacher T-native teacher BSC-native teacher
- all class teacher class assistant
- T/BSC class teacher T-native teacher BSC-native teacher

The timetable is divided into different areas:

In cases where the whole class is working together with the class teacher and the native teacher, as well as in times where the class teacher is teaching together with the class assistant.

Additionally there is a learning unit in which the children of the Turkish learning group respectively with the children of the BSC learning group are taught in their mother tongue.

2. Ways of working

Working with the children is divided into three sections.

Integrative section

This means a daily block of 2 hours dedicated to languages, maths, general knowledge with the mother tongue teachers.

Workshop

- Teaching in workshops together with the class assistant.
- Parallel teaching section
- A further offer for mother tongue

All mother tongues are treated equally in terms of teaching hours. In this way Turkish and BSC will also become working languages for the children affected.

3. The class assistant's tasks

The class assistant will be present for 9 hours. These hours will be blocked and will be taught mainly in workshops. Furthermore the pre-school children, who are already integrated into the class association, will be looked after individually.

4. Native teachers' tasks

German, maths and general knowledge will be covered during these lessons.

The teaching material will be offered in three languages.

The planning for the following week will be decided at a team meeting where the language specific implementation of the weekly learning goals and assistance needed will be discussed.

The mother tongue teachers will be responsible for the material used in the workshops in order to encourage the children to work more independently. Since the class teacher speaks Croatian, he can provide the necessary assistance in the workshop. In addition there is a further offer for non - German speaking children where for one hour per week they will be taught their mother tongue. This strengthening also includes elements of literacy.

Model goals:

Awareness of the equal importance of language and culture

Reduction of fear of the unknown

The hindering of prejudices

Sensitivity towards other languages and cultures

Command of the German language as a second language, in order to be able to continue successfully in the school system and obtain a school leaving certificate

Teaching team of "multi-language teaching" - class

Richard KLEMENSCHITZ - class teacher

Anja BITTO - class assistant (1.+2. level)

Bozena VULINOVIC - native teacher for BSC

Siddik ÖZTÜRK - Turkish native teacher

Nastavni model "višejezična nastava"

Učenici razlikuju se u više pogleda:

- 1) u njihovom porijeklu i maternjem jeziku
- 2) u njihovim interesima i sklonostima
- 3) u njihovim iskustvima i znanjima
- 4) u njihovim sposobnostima
- 5) u stupnju samostalnosti
- 6) u motivaciji i vremenu potrebnom za učenje
- 7) u njihovoj sposobnosti da uče sa drugima

Da bismo zadovoljili svim ovim zahtjevima, mi pokušavamo da tako Organiziramo nastavu da ona bude pristupačna i prilagođena djeci. To nam omogućuju različite forme učenja:

- 1) učenje kroz igru
- 2) zajedničko učenje
- 3) ponavljanje i vježbanje
- 4) projekti u nastavi
- 5) individualiziranja
- 6) podjela

Osnovnu školu Ortnergasse pohađa veliki broj djece, kojima njemački nije Maternji jezik, pa direktorica i učitelji ove škole to moraju da uzmu u obzir. Oni su zbog toga razvili posebne modele u nastavi, kojima je cilj, ne samo Najbolja moguća integracija te djece, nego i razvoj motivacije za učenje jezika i Postizanje uspjeha u učenju. Kroz učenje djeca upoznaju i druge jezike i Kulture. Osim toga, od prvog razreda se kroz igru uči i engleski jezik.

Od školske godine 2006/2007 postoji jedan razred sa novim modelom učenja na tri jezika.

U razredu su zastupljeni slijedeći maternji jezici:

Njemački 14%

turski 38%

BHS 48%

S obzirom na jednaku vrijedost svih jezika, koji su u razredu zastupljeni, Osmišljen je model koji koristi već postojeće rezerve učitelja u školi (prateći učitelj, učitelji maternjeg jezika)

Temelj ovog modela je činjenica da je učenje nekog drugog jezika, moguće tek Onda, ako se dobro zna maternji jezik.

Ovaj model se ostvaruje na slijedeći način:

1. Raspored sati:

RASPORED SATI (3DANA U NEDJELJI)

razred	Tim ucitelja			
ukupno	Razredni učitelj	Učitelj turskog jezika	Učitelj BHS	
ukupno	Razredni učitelj	Prateći učitelj	-----	
T	BHS	Razredni učitelj	Učitelj turskog jezika	Učitelj BHS

Raspored sati je podijeljen u različita područja:

U faze, u kojima čitavi razred radi zajedno sa razrednim učiteljem i učiteljima Maternjeg jezika, kao i faze u kojima razredni učitelj zajedno Poučavaju čitavi razred.

2. Forme rada:

Rad sa djecom je podijeljen u 3 djela:

Sastavni dio	Radni dio	Paralelni dio sa nastavom
U jednom dnevnom bloku od 2 sata pokrivaju se nastavne jedinice u jeziku, matematici i društva sa učiteljima maternjeg jezika.	Nastavu drže Zajedno razredni Učitelj i prateći učitelj.	Proširena ponuda na Maternjem jeziku.

Svi jezici su ovom rasporedu sati jednako vrjedni. To znači da turski jezik i BHS, za djecu koja te jezike imaju kao maternji jezik, postaju jezici na kojima Oni u nastavi uče.

3. Zadaci prateće učiteljice:

Prateća učiteljica je u ovom razredu 9 sati nedjeljno. U ovim satima, koji se Održavaju u bloku, ona radi zajedno sa razrednim učiteljem. Osim toga ona Podučava preškolsku djecu koja pohađaju ovaj razred.

4. Zadaci učitelja maternjeg jezika:

Oni pokrivaju sa svojim satima nastavu u jeziku, matematici i poznavanju Prirode i društva.

Nastava se održava na 3 jezika.

Jednom nedjeljno održava se sastanak na kome se planira rad za iduću nedjelju.

Učitelji maternjem jeziku.

Razredni učitelj govori hrvatski jezik, tako da i on može djeci pružiti pomoć.

Jednom nedjeljno učitelj maternjeg jezika održava nastavu samo na maternjem jeziku, radi njegovog daljnjeg razvoja i usavršavanja. Alfabetiziranje se također vrši na maternjem jeziku.

Ciljevi modela:

- 1) svjesno ukazati na jednako značenje svih jezika i kultura
- 2) oduzimanje straha od svega što je strano
- 3) sprečavanje predrasuda
- 4) stvaranje osjećaja za druge jezike i kulture
- 5) vladanje njemačkim jezikom, kao drugim jezikom, da bi se uspješno završilo školovanje i dobio željeni posao

Tim učitelja 1. A:

Richard Klemenscitz-razredni učitelj

Anja Bitto-prateća učiteljica

Božena Vulinović-učiteljica za bosanski, hrvatski i srpski jezik

Siddik Öztürk-učitelj za turski jezik

ÇOK DİLİ EĞİTİM MODELİ

Kız ve erkek öğrenciler, şu şekilde, kendi seçimlerini yapabiliyorlar:

- ✓ kendi nesillerini ve adillerini
- ✓ ilgi alanlarını, heveslerini
- ✓ bilgi ve tecrübelerini
- ✓ yeteneklerini ve becerilerini
- ✓ kendi başlarına çalışmalarını
- ✓ motivasyonlarını ve öğrenme hızlarını
- ✓ kendi becerilerini, bir başkasıyla pekiştirmeyi

Bu türlü değişik ihtiyaçları daha adaletli yapabilmek için, dersler en basitten işleyip, canlı ve teşvik edici hale getirmeyi amaçlıyoruz.

Şu **değişik öğrenim şekillerine** imkan sağlıyor:

- ✓ Oynayarak öğrenme
- ✓ Çok kültürlü eğitim
- ✓ Serbest bir eğitim
- ✓ Projeli eğitim
- ✓ Tekrarlayarak ve öğrenerek yapılan eğitim
- ✓ Bireysellik
- ✓ Kişilerin zeka yeteneğine göre bir eğitim

Bu nedenle Volksschule Ortnergasse´de, öğrencilerin çoğunun adillerinin almanca olmaması nedeniyle, okul idari heyeti ve öğretmenlerinin uğraşları, böyle bir durumu dikkate almalarına neden olmuştur. Çocukların ve ailelerin de kültürel özellikleri düşünülerek bu özel ders modeli geliştirilmiştir. Burada amaç, sadece adilleri almanca olmayan bu çocukları en iyi bir şekilde entegre etmek olmayıp, aynı zamanda da dil ve eğitim düzeyini değişik alanlarda motive etmektir. Çocukları aynı zamanda diğer diller ve kültürlerden de haberdar etmektir. Buna ilaveten çocuklar birinci sınıftan itibaren oynayarak İngilizce öğrenmektedirler.

2006-07 eğitim ve öğretim yılından itibaren okulumuzun bir sınıfında, birinci sınıfta başlayarak, bu yeni tasarlanan modele geçilmiştir.

Bu sınıftan şu yüzdelerle göre **değişik anadil konuşan** öğrenciler mevcuttur:

Yüzdeler: Almanca %14, Türkçe%38 ve BSK %48

Bu konudan hareketle, mevcut olan bu üç dilde, eşit haklar gözetilerek var olan (yardımcı öğretmenleri) imkanlarla, bu model en iyi şekilde uygulanmaya çalışılmaktadır. Anadilinin güçlenerek, fiilen ikinci bir aktif dile getirilmesi, esas alınmıştır.

Bu düşünceler şu şekilde gerçekleştirilmektedir:

1. Haftalık ders planının dağılımı:

Ders Planının dağılımı (HAFTA DA 3 GÜN)

SINIF	ÖĞRETMEN TİMİ			
TOPLAM	SINIF ÖĞRETMENİ	TÜRKÇE ÖĞRETMENİ	BSK ÖĞRETMENİ	
TOPLAM	SINIF ÖĞRETMENİ	YARDIMCI ÖĞRETMENİ		
TÜRK	BSK	SINIF ÖĞRETMENİ	TÜRKÇE ÖĞRETMENİ	BSK ÖĞRETMENİ

Ders planı şu şekilde yapılmıştır:

Birinci safhada bütün sınıf, sınıf öğretmeni ve anadil dersi öğretmenleriyle beraber, diğer bir safhada ise sınıf öğretmeni ve yardımcı öğretmenin birlikte ders vermeleridir.

Buna ilavetende haftada bir saat ayrıca çocuklar için, anadil dersi eğitimi verilmektedir.

2. Çalışma şekilleri:

Çocuklarla çalışmamızı üç bölüme ayırdık.

Birlikte çalışma	Anatölye sistemi çalışma	İşlenen derslere paralel Olarak çalışma
Burada, günlük blok ders halinde 2 saat süreyle, ana derslerden almanca, matematik, hayat bilgisi derslerini anadil öğretmenleriyle birlikte işlemek.	Yardımcı öğretmenle birlikte, atölye sisteminde yapılan bir çalışma.	Sınıfta işlenen dersleri tekrar olarak, anadilde bir daha işlemek.

Bütün anadiller bu eğitim kefesinde aynı haklara sahiptir. Bu nedenle hem Türkçe, hem de BSK, söz konusu çocuklar için bir çalışma dilidir. Anadillerini Özgürce konuşabilirler.

3. Yardımcı öğretmenin görevleri:

Yardımcı öğretmenin bu sınıfta dokuz saat çalışma hakkı vardır. Bu saatler plana göre bloklar halinde ayarlanıp, atölye sisteminde uygulanmaktadır. Buna ilaveten anaokulu seviyesinde olan çocukları bireysel olarak eğitmektir.

4. Anadildersi öğretmenlerinin görevleri:

Bloklar halinde yapılan bu dersler, hayat bilgisini, matematik ve almancayi kapsamaktadır.

Hazirlanan ders malzemeleri, üç ayri dilde çocuklara gösterilmektedir.

Yapilan haftalik planlamalarla, o hafta nelerin işleneceği oturup konuşulur ve ona Göre çocuklara sunulur. Aynı zamanda haftaya yönelik özel çalışmalarda özenle belirlenir. Ayrıca anadil dersi öğretmenleri, çocukların kendi başlarına çalışmalarına yardımcı olacak, bazı ders araç ve gereçleri hazırlamaktadır.

Sınıf öğretmeni biraz olsun Hirvatca bildiği için, hazirlanan şeyleri rahatca çocuklara anlatabilmektedir.

Buna ilaveten, anadili almanca olmayan çocuklara yönelik haftada bir saat ekstra, kendi dillerinde ders verilmektedir. Bu da harf öğrenimi, kelime hazinesi geliştirmeye, kendi dilinde güzel okuma ve yazma şeklinde olmaktadır.

Bu modelin amaçları işe sunlardır.

- ✓ Diğer dillerin ve kültürlerinde kendine has bir değer olduğunu anlatabilmek.
- ✓ Yabancılaşma karşı korkuyu yok edebilmek.
- ✓ Ön yargılara karşı engel olmak.
- ✓ Diğer dillere ve kültürlere karşı daha duyarlı olabilmek.
- ✓ İkinci bir dil olan almancaya, hakim olabilmek ve başarılı bir şekilde, daha sonraki okullarda daha rahat bir eğitim görerek, mezun olmaktır.

1A sınıfı öğretmen timi (kadrosu):

- ✓ **Richard Klemenschitz** – Sınıf öğretmeni
- ✓ **Anja Bitto** – Yardımcı öğretmen
- ✓ **Bozana Vulinovic** – Bosnaca, Sırpca ve Hirvatca anadil dersi öğretmeni
- ✓ **Siddik Öztürk** – Türkçe anadil dersi öğretmeni